

วรรณกรรมและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับในบทนี้จะได้อธิบายถึงวรรณกรรมและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ ในตอนแรกจะเป็นข้อความรู้เกี่ยวกับการอ่านที่ได้จากเอกสารต่าง ๆ ตอนที่สองจะเป็นเรื่องการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความรู้เกี่ยวกับการอ่าน

ในปัจจุบันนี้ การอ่านเป็นทักษะที่ใช้ในชีวิตประจำวันของบุคคลทั่วไปจนถึงว่าเป็นเรื่องปกติวิสัย บางคนก็อ่านเพื่อความรู้อย่างจริงจัง บางคนอ่านเพื่อความบันเทิง บางคนอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน หรือเมื่อไม่ทราบจะทำอะไรก็อ่านผ่าน ๆ ไป สำหรับค่าจำกัดความรู้ของการอ่านนั้น ได้มีผู้ให้ค่าจำกัดความรู้ไว้ดังต่อไปนี้คือ

มอร์ติเมอร์ เจ. แอดเลอร์ (Mortimer J. Adler) กล่าวว่า การอ่านหมายถึงกระบวนการตีความหมายหรือสร้างความเข้าใจจากตัวอักษรหรือสัญลักษณ์อื่น ๆ ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจมากขึ้น กระบวนการต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดความเข้าใจนี้เรียกว่า ศิลปะในการอ่าน¹

รูธ ทูซ (Ruth Tooze) ได้กำหนดความหมายของการอ่านไว้โดยสรุปว่าการอ่านหมายถึงสิ่งต่อไปนี้

¹Mortimer J. Adler, How to Read a Book (New York: Simon and Schester, 1959), p.27.

1. การเข้าสู่แหล่งสำหรับการมีชีวิตอยู่และการเรียนรู้ที่สมบูรณ์
2. การก่อให้เกิดความจรรโลงใจและจิตใจที่ดี
3. การอ่านเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดในด้านศิลปะเกี่ยวกับภาษาศาสตร์

ซึ่งมี 4 ประการคือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

4. การอ่านเป็นการช่วยส่งเสริมตัวเอง เป็นการปรับปรุงตัวเอง ช่วยให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์

5. การอ่านเป็นการส่งเสริมอารมณ์ของแต่ละคนให้สัมพันธ์กับผู้อื่นในโลก เป็นการปรับตัวเองให้เข้ากับผู้อื่นได้¹

เบอร์นาร์ด ไช สมิทท์ (Bernard I. Schmidt) ได้ให้คำจำกัดความของการอ่านไว้ว่า เป็นกระบวนการที่ซับซ้อนยุ่งยาก ยังไม่มีความหมายที่แน่นอน อาจเรียกได้ว่า เป็นทุกสิ่งทุกอย่าง จากคำที่จำได้ไปสู่ความนึกคิดต่าง ๆ การอ่านของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกันไปตามสภาพของร่างกาย สติปัญญาและอารมณ์ ในการอ่านข้อความเหมือนกัน บุคคลสองคนจะมีความคิดต่างกัน²

อัลเฟรด สเตฟเฟอร์ูด (Alfred Stefferud) ได้ให้คำจำกัดความของการอ่านไว้ว่า เป็นการกระทำทางจิตใจที่ผู้อ่านยอมรับความหมาย จากความคิดเห็นของบุคคลอื่น³

¹Ruth Tooze, Your Children Want to Read (Engle Wood Cliffs, N.J.: Prentice - Hall Inc., 1957), pp. 9-10.

²Bernard I. Schmidt, Robert Cosgrove, and George B. Schick, Developing Reading Proficiency (Columbus, Ohio: Charles E. Merrill Mifflin, 1953), p.84.

³Alfred Stefferud, The Wonderful World of Books (Boston: Houghton Mifflin, 1953), p.84.

พลด คี ลีคคี่ (Paul D. Leedy) ให้นิยามการอ่านไว้ว่า คือการรวบรวมความคิดและตีความ ตลอดจนประเมินค่าความคิดเหล่านั้นที่ปรากฏอยู่ตามสิ่งพิมพ์แต่ละหน้า¹

เอคการ์ เดล (Edgar Dale) ให้ความหมายไว้ว่า การอ่านหมายถึง กระบวนการค้นหาความหมายจากสิ่งพิมพ์ เป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ของผู้อ่าน การอ่านไม่ได้หมายความว่าเฉพาะการมองผ่านแต่ละประโยคหรือแต่ละย่อหน้าเท่านั้น แต่ผู้อ่านต้องเข้าใจความคิดนั้น ๆ ด้วย²

จอร์จ คี สปาซ และ พลด ซี เบอร์ก (George D. Spache and Paul C. Berg) กล่าวว่า การอ่านเป็นการผสมผสานระหว่างทักษะหลายชนิด เพื่อสร้างความเข้าใจโดยเป็นไปตามจุดประสงค์ ความต้องการ และวิธีการของผู้อ่าน³

จากคำจำกัดความของการอ่านดังกล่าวมาแล้ว พอลจะสรุปได้ว่า การอ่านเป็นองค์ประกอบสำคัญในองค์ประกอบของทักษะทางภาษา คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เป็นการผสมผสานระหว่างทักษะหลายชนิด จึงค่อนข้างซับซ้อน การอ่านเป็นการพัฒนาตนเองทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์และสังคม การอ่านมีใจการมองผ่านประโยคเท่านั้น แต่เป็นการรวบรวมความคิด ตีความ ทำความเข้าใจ ตามจุดประสงค์และวิธีการของแต่ละบุคคล ซึ่งไม่เหมือนกัน

¹Paul D. Leedy, Improve Your Reading (New York: McGraw-Hill Book, 1956), p.3.

²Edgar Dale, "Reading and Related Media," Adult Reading, The Fifty-Fifth Yearbook of the National Society of the Study of Education Part II, ed. Nelson B. Henry (Chicago: The University of Chicago Press, 1956): 89.

³George D. Spache, and Paul C. Berg, The Art of Efficient Reading (New York: McMillan, 1955), pp. 3 - 4.

จุดประสงค์และคุณค่าของการอ่าน

ในการอ่าน บุคคลแต่ละคนมีจุดประสงค์ของตนเอง คนที่อ่านข้อความเดียวกันอาจมีจุดประสงค์และความคิดต่างกัน แต่โดยทั่วไป จุดประสงค์ของการอ่านมักจะมีดังต่อไปนี้

1. การอ่านเพื่อให้เกิดแนวความคิด ให้เข้าใจแนวความคิดที่มีผู้ศึกษาไว้ในอดีต เพื่อเป็นแนวทางในอนาคต
2. การอ่านเพื่อให้ทราบเรื่องราวและเหตุการณ์ต่าง ๆ การอ่านนับว่าเป็นรายละเอียดมากกว่าการสื่อสารชนิดอื่น ให้เรื่องราว ชีวประวัติบุคคลสำคัญซึ่งนำมาเป็นอุดมการณ์ของชีวิตได้เป็นอย่างดี การอ่านเพื่อศึกษาปัญหาต่าง ๆ ในโลก จะทำให้บุคคลดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างฉลาด
3. การอ่านเพื่อความบันเทิง เป็นการช่วยผ่อนคลายอารมณ์ที่ตึงเครียด บรรเทาความตึงเครียดของอารมณ์นี้สำหรับบุคคลแต่ละคนย่อมแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม เรื่องราวที่อ่านนั้น ควรช่วยให้ผู้อ่านได้รับสรวลระรื่นอารมณ์นั้น ๆ และความบันเทิงใจ¹

โดยที่จุดประสงค์ในการอ่านของแต่ละคนแตกต่างกัน หนังสือที่จะอ่านจึงมีหลายประเภทเพื่อสนองจุดประสงค์ดังกล่าว ประเภทของหนังสืออาจแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. หนังสืออ้างอิง เป็นหนังสือที่รวบรวมเรื่องราวต่าง ๆ อย่างมีระเบียบ เพื่อความสะดวกและความรวดเร็วในการค้นหาคำตอบ ไม่ใช่หนังสือประเภทที่ใช้อ่านเป็นประจำ ได้แก่ พจนานุกรม สารานุกรม นามานุกรม หนังสือรายปี บรรณานุกรม และหนังสืออ้างอิงอื่น ๆ²

¹รสา วงศ์ยังชัย, "เหตุใดคนจึงต้องอ่านหนังสือ," วารสารทองสมุท 10 (กันยายน-ตุลาคม 2509): 269 - 295.

²Louis Shores, Basic Reference Books (Chicago: Ill. American Library Association, 1939), pp.5 - 6.

2. หนังสือให้ความรู้ ได้แก่หนังสือสารคดีซึ่งเขียนขึ้นเพื่อให้ความรู้โดยเฉพาะ แม้ว่าบางเล่มจะทำให้ทั้งความรู้และความเพลิดเพลิน หนังสือเหล่านี้เมื่อพิจารณาตามเนื้อเรื่อง อาจแบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ตามสาขาวิชา เช่น สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภาษาศาสตร์ ศาสนา เป็นต้น¹

3. หนังสือให้ความเพลิดเพลิน ได้แก่หนังสือที่อ่านเพื่อผ่อนคลายสมอง หรือสนองความต้องการทางอารมณ์ ให้ความเพลิดเพลินบันเทิงใจแก่ผู้อ่าน แต่ในขณะที่เดียวกันก็อาจให้ข้อคิด ให้แนวทางในการดำเนินชีวิต จรรโลงใจและเพิ่มพูนสติปัญญาด้วย หนังสือประเภทนี้มีมากมาย อาทิ วรรณคดี กวีนิพนธ์ นวนิยาย ปรัชญา ศาสนา เป็นต้น

จะเห็นว่า หนังสือมีมากมายหลายประเภทดังกล่าวแล้ว การเลือกอ่านหนังสือ จึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง ผู้อ่านควรจะทราบถึงลักษณะของหนังสือที่ดี เพื่อให้เกิดประโยชน์ตรงตามจุดประสงค์ของตน รัญจวน อินทรกำแหง ได้กล่าวถึงลักษณะของหนังสือที่ดีว่าควรให้คุณค่าแก่ผู้อ่านประการใดประการหนึ่ง หรือหลายประการดังต่อไปนี้

1. ความบันเทิง ได้แก่ความเพลิดเพลิน ความพอใจ ความสุขใจ จากเนื้อเรื่องหรือรูปร่างท่าของงูถยจำ
2. ความรู้ ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ เกร็ดความรู้ หรือความเคลื่อนไหว ความเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ
3. ศีลธรรม ในทางคึก ขอเตือนใจที่เป็นประโยชน์
4. ปรัชญา มีแนวคิดที่สำคัญของเรื่อง แสดงความจริงแท้ของชีวิตและของโลก เช่น แสดงให้เห็นว่าความพลัดพราก ความตาย ความเปลี่ยนแปลงอาจเกิดขึ้นเป็นธรรมดาของโลกและชีวิต
5. อุดมคติ คือชี้ให้เห็นค่าของความถูกต้องเที่ยงธรรม ความดี ความงาม จนผู้อ่านเกิดสำนึกทางขอธรรมและยึดถือปฏิบัติ

¹แมนมาส ขวลิขิต และ สิริรินทร์ ช่างโชค, คู่มือบรรณารักษศาสตร์ (พระนคร: โรงพิมพ์เกษมบรรณกิจ, 2511), หน้า 3.

6. การสะท้อนภาพสังคม คือบรรยายสภาพทางวัตถุ สภาพสถานการณ์ และวิถีชีวิตมนุษย์ในสังคมใดถูกตองตามจริง¹

หนังสือที่ดีย่อมให้คุณค่าแก่ผู้อ่านเสมอ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือทางวิชาการ หรือเรื่องอ่านเล่น หนังสือที่หยิบหนังสือขึ้นมาอ่าน แม้จะเพียง 2-3 นาที ผู้อ่านก็จะ "ได้" ประโยชน์ไม่ค่านาฬิกาหนึ่ง เช่น ประโยคที่ไพเราะ ประทับใจ มีข้อคิดซึ่งอาจแก้ปัญหาที่คิดไม่ตกอยู่นานแล้ว ประโยชน์ดังกล่าวมีหลายประการ ดังที่ เทือก กุสุมา ณ อยุธยา ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านหนังสือมีประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. ประโยชน์ในฐานะที่เป็นวรรณคดี คือผู้อ่านได้รับความสนุกเพลิดเพลิน เกิดอารมณ์และเพลิดเพลิน และความนึกฝันไปตามท่วงเรื่อ
2. ประโยชน์อันเกิดแก่ผู้เขียนเอง ได้แก่การระบายอารมณ์ การแสดงความคิด การให้ทัศนะหลักเกณฑ์ชีวิตแก่ผู้อ่าน
3. ประโยชน์ในฐานะที่เป็นเครื่องมือบันเทิง ทั้งยังมีการประยุกต์เป็นละครวิทยุ ละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์ เป็นต้น
4. ประโยชน์ในด้านความรู้ เช่น สภาพความเป็นอยู่ ภูมิฐานของบ้านเมือง วัฒนธรรม ฯลฯ หรือเป็นสื่อสะท้อนให้เห็นสภาพชีวิตในเรื่องที่แต่งก็ได้ เช่น เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์จะทำให้ผู้อ่านทราบรายละเอียดของชีวิตได้ดีกว่าหนังสือประวัติศาสตร์
5. ประโยชน์ในด้านภาษา ผู้อ่านจะได้รับสำนวนภาษาที่ร้อยกรองไว้อย่างประณีตบรรจงแล้ว
6. ประโยชน์ทางคุณค่าชีวิต เป็นเครื่องชำระจิตใจผู้อ่าน ยกกระดับจิตใจให้สูงขึ้น ถ้าเป็นวรรณคดีที่ดี
7. ประโยชน์ในทางการเมือง อาจทำให้การเมืองผู้แปรไปได้ โดยผู้แต่งใช้นวนิยายเป็นสื่อคัดค้านความอยุติธรรม และทำให้ผู้อ่านเห็นด้วยได้²

¹รัฐจวน อินทรกำแหง, และคนอื่น ๆ, การอ่านและการพิจารณาหนังสือ (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2519), หน้า 24 - 25.

²เทือก กุสุมา ณ อยุธยา, "เรื่องอ่านเล่นหรือนวนิยายในวรรณคดีไทย," จันทร์เกษม 85 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2511): 47.

ในด้านการสอนการอ่านแก่นักเรียนนั้น ครูอาจารย์ควรตั้งวัตถุประสงค์และวิธีสอนที่จะช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่านแก่นักเรียน ให้โอกาสนักเรียนได้อ่านหนังสือที่ตนสนใจ โดยเฉพาะการเลือกหนังสืออ่านประกอบหรือหนังสืออ่านนอกเวลา ไม่ควรบังคับให้เด็กอ่านหนังสือเล่มเดียวกัน เพราะบางคนอาจจะไม่ชอบ ทำให้เกิดทัศนคติไม่ดีต่อการอ่าน

ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ ได้กล่าวถึงการสอนอ่านแก่นักเรียนว่า "วิชาการอ่านหนังสือ หมายถึง การสอนให้นักเรียนรู้จักทำงานเขียนมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ให้อ่านด้วยความพึงพอใจเพราะทำตามควรแก่หนังสือ"¹ และได้กล่าวถึงคุณค่าของการอ่านหนังสือซึ่งครูควรตระหนัก เพื่อนำไปสอนเด็กให้เกิดพฤติกรรมดังต่อไปนี้

1. สามารถอ่านหนังสือได้ด้วยความเข้าใจ คือมีความเข้าใจใกล้เคียงกับผู้แต่ง ซึ่งเจตนาให้เขาใจ อาจเสริมสร้างบางอย่างที่ผู้แต่งไม่ได้เจตนา แต่ไม่บิดเบือนสาระ โดยเฉพาะในทางที่เป็นโทษแก่ตนหรือผู้อื่น
2. สามารถแยกแยะข้อความรู้ที่ได้จากผู้แต่ง นอกจากความคิดเห็นของผู้แต่ง
3. สามารถแยกแยะข้อคิดเห็นที่ตนพอใจว่า ที่เป็นอย่างนั้นเพราะเหตุใด และนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองได้
4. สามารถแยกแยะข้อความรู้ที่เป็นประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์แก่ตน
5. สามารถวิเคราะห์ส่วนประกอบของหนังสือที่อ่าน
6. สามารถวิเคราะห์ทุกวิธี หรือกลวิธีที่ผู้แต่งใช้เขียน
7. เกิดความนิยมการอ่านหนังสือ
8. เกิดทัศนคติกว้างขวางขึ้น เพราะเหตุที่ได้อ่านหนังสือ²

การอ่านมีคุณค่าอันน่าปลื้มการดังกล่าวมาแล้ว จึงควรมีการส่งเสริมให้เด็กอ่านหนังสือ

¹ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, "นักเขียนในฐานะผู้ประกอบศิลป์," ปากกัณม์ วิพากษ์, (พระนคร: สมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย, 2518), หน้า 159.

²ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, "เนื้อหาและขอบเขตของวิชานี้ในหลักสูตร," วรรณกรรมไทยปัจจุบัน (พระนคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2519), หน้า 104-105.

ให้มากขึ้น เซอร์ ฟรานซิส เบคอน (Sir Francis Bacon) กล่าวว่า "การอ่าน
ทำให้คนเป็นคนโดยสมบูรณ์"¹

ความสนใจในการอ่านของเด็ก

ความสนใจในการอ่านของเด็ก เกิดจากสาเหตุหลายประการ เด็กที่ไม่มีเพื่อน
เล่นมักจะเหงาจึงต้องการสิ่งทดแทน เด็กอ่านหนังสือเพราะหนังสือสามารถนำไปสู่โลก
แห่งความสนุกสนาน ตื่นเต้น ทำให้ลืมความเหงาของตนไปได้เป็นครั้งคราว และเพื่อชดเชย
สิ่งที่ขาดอันเป็นความรู้สึกอยู่ในอารมณ์หรือจิตใจของเด็ก เช่น รู้สึกขาดความรัก ความอบอุ่น
ขาดความมั่นคงในตัวเอง เป็นต้น เด็กก็จะชอบอ่านหนังสือที่มีเนื้อเรื่องซึ่งกล่าวถึงเด็กที่มี
ความขาดเหมือนกับตน เช่น เรื่องปลาบู่ทอง ซินเคอเรลดา เป็นต้น นอกจากนี้ความอยากรู้อยากเห็น
ก็เป็นที่สนใจอีกสาเหตุหนึ่งที่กระตุ้นให้เด็กอ่าน เพราะเด็กมีความอยากรู้อยากเห็นสูงมาก
เมื่ออยากรู้อยากเห็นในเรื่องใดแล้วไม่มีใครสามารถสนองความต้องการได้ เด็กก็จะเสาะ
หาหนังสือมาสนองความต้องการของตนเอง²

นอกจากสาเหตุต่าง ๆ ที่กระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจในการอ่านหนังสือแล้ว
เด็กยังอ่านหนังสือด้วยความต้องการทางธรรมชาติ 6 ประการ คือ

1. ความต้องการที่จะรักและได้รับความรัก ความต้องการนี้เป็นความ
ต้องการอันดับแรกของมนุษย์ทุกคน เด็กต้องการให้พ่อแม่แสดงความรักความ
เอาใจใส่ต่อตน และต้องการแสดงความรักที่ตนมีต่อพ่อแม่ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
ซึ่งตนใดเป็นเจ้าของ เช่น ตุ๊กตา หรือสัตว์เลี้ยง เป็นต้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹Francis Bacon, "Reading," The Home Books of Quotations
Classical and Modern (New York: Dodd, Mead, 1967): 1674.

²รัฐจวน อินทรกำแหง, วรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น (กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์ดวงกมล, 2517), หน้า 17 - 18.

2. ความต้องการความมั่นคงซึ่งจะนำความอบอุ่นมาสู่จิตใจและความรู้สึก เช่น โคลนสนุกสนาน มีเพื่อนร่วมเล่น มีสิ่งต่าง ๆ หักเติมเพื่อน
3. ความต้องการให้สังคมยอมรับ เด็กต้องการได้รับการยอมรับในทุกแห่ง ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน เด็กจึงพร้อมที่จะทำตามเพื่อนฝูง เพื่อให้สังคมที่ตนอยู่ยอมรับตนเป็นสมาชิก
4. ความต้องการความสำเร็จ เด็กต้องการความสำเร็จในชีวิตประจำวัน เหมือนเพื่อนคนอื่น ๆ แต่ถาใดประสบความสำเร็จเหนือกว่าเพื่อน เด็กก็จะเกิดความภาคภูมิใจและเกิดความมั่นใจในตนเองยิ่งขึ้น
5. ความต้องการการเปลี่ยนแปลง เด็กไม่ชอบความจำเจ ชอบให้มีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ๆ เช่น เปลี่ยนการเคลื่อนไหวในภาพที่เห็นและหนังสือที่อ่าน เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงทำให้เกิดความตื่นเต้น เพราะชีวิตประจำวันของเด็กได้พบแต่ความซ้ำซากจำเจจนน่าเบื่อ
6. ความต้องการความสุขจากสิ่งอันเป็นสุนทรีย์ยะ ก่อให้เกิดความจรรโลงใจ ซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ทั้งนี้ เนื่องจากพื้นฐานของการศึกษา การอบรม และระสนิยมของแต่ละคน¹

ความต้องการทั้ง 6 ประการนี้ เป็นความต้องการตามธรรมชาติของเด็กทั่วไป และเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กเกิดความสนใจในการอ่าน นอกจากนี้ก็ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ด้วย เช่น วัย สติปัญญา ความสามารถในการอ่าน และความยินดีที่จะอ่าน การศึกษาธรรมชาติ ความต้องการและปัจจัยอื่นที่มีผลต่อความสนใจในการอ่านของเด็ก จึงเป็นเรื่องจำเป็น โดยเฉพาะเด็กวัยรุ่น ความต้องการตามธรรมชาติดังกล่าวยังมีข้อพิเศษจากวัยอื่น ๆ อีกด้วย

รัฐจวน อินทรกำแหง ได้กล่าวถึงความต้องการตามธรรมชาติของเด็กวัยรุ่น ซึ่งมีผลต่อความสนใจในการอ่าน กล่าวคือ เด็กวัยรุ่นต้องการความมั่นใจว่าตนเป็นผู้ปกติทั้งร่างกาย ใจ อารมณ์และสังคม ต้องการโอกาสที่จะพัฒนาความเป็นอิสระทางอารมณ์จากผู้ใหญ่ ต้องการความช่วยเหลือในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัว ต้องการความช่วยเหลือ

¹May Hill Arbuthnot and Zona Sutherland, Children and Books 4th ed. (London: Scott Foresman, 1972), p.2.

แนะนำในเรื่องบทบาทของผู้ใหญ่ โดยเฉพาะในเรื่องการหาเลี้ยงชีพ ในการตั้งหลักฐานและครอบครัว เด็กวัยรุ่นต้องการที่จะเข้าใจและเรียนรู้วิธีการที่จะควบคุมธรรมชาติ ต้องการความสำเร็จจากประสบการณ์ตรง ต้องการความช่วยเหลือในการปรับตัวให้เข้ากับสังคม และมีความรับผิดชอบต่อสังคมตามสมควรแก่ฐานะ ต้องการความช่วยเหลือในการแสวงหาปรัชญาชีวิตที่แน่นอน ต้องการพัฒนาความซาบซึ้งในคุณค่าของสิ่งที่เป็นศิลปะงดงาม และต้องการโอกาสพักผ่อนสันทนาการ ความสนใจในการอ่านของเด็กวัยรุ่น เป็นไปเพื่อสนองความต้องการดังกล่าว¹

อย่างไรก็ตาม เด็กวัยรุ่นด้วยกัน ก็ยังมีความสนใจแตกต่างกันไปอีกตามลักษณะนิสัยและสิ่งแวดล้อม การศึกษาถึงสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการอ่านของเด็กวัยรุ่นเป็นเรื่องละเอียดลออ ทั้งนี้เพื่อจะได้สร้างหนังสือหรือจัดหาหนังสือให้เด็กวัยรุ่นอ่านอย่างเหมาะสม

รัฐจวน อินทรกำแหง ได้ศึกษาข้อแตกต่างของความสนใจในการอ่านของเด็กวัยรุ่น และสิ่งที่มีอิทธิพลต่อความสนใจดังกล่าวไว้ต่อไปนี้

1. เด็กชายและเด็กหญิงมีความสนใจในการอ่านที่แตกต่างกัน น้อยนักที่เด็กชายจะชอบอ่านหนังสืออย่างเดียวกับเด็กหญิง
2. ในขณะที่วัยรุ่นชายพอใจหนังสือที่มีความเคลื่อนไหวเร็ว เขาจริงจัง เขากัง และไม่ชวนให้สะท้อนสะท้อนใจ เด็กหญิงค่อนข้างชอบเรื่องของการความรัก
3. เด็กหญิงบางคนชอบอ่านหนังสือที่เขียนสำหรับเด็กชาย แต่เด็กชายหลายคนก็ชอบอ่านหนังสือที่เขียนสำหรับเด็กหญิง
4. เด็กหญิงในวัยรุ่นกลาง (13-14 ปี ขึ้นไป) ส่วนมากจะอ่านนวนิยายแต่วัยรุ่นชายในวัยเดียวกันจะชอบอ่านเรื่องสารคดี
5. มีหนังสืออนุกรมที่วัยรุ่นหญิงและชายจะชอบจริง ๆ
6. เมื่อวัยรุ่นทั้งสองเพศใกล้ชิดของผู้ใหญ่ขึ้น ความสนใจในการอ่านที่แตกต่างกันอยู่มากนั้นจะค่อย ๆ ลดลง
7. วัยรุ่นหญิงไม่ชอบเรื่องที่หาอ่านได้ยาก ชอบอ่านนวนิยาย ส่วนวัยรุ่นชาย

¹รัฐจวน อินทรกำแหง, วรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น, หน้า 95 - 96.

จะชอบชีวประวัติและสารคดีมากกว่า แต่ความแตกต่างทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเคยชิน และรสนิยมของแต่ละบุคคลประกอบด้วย

8. ปัจจัยที่ทำให้วัยรุ่นเพศเดียวกันสนใจแตกต่างกันคืออายุ
9. ปัจจัยสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ทำให้การอ่านแตกต่างกันคือสติปัญญา
10. อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากทางบ้าน โรงเรียน เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การอ่านแตกต่างกัน และในกรณีนี้ เรื่องของเพศไม่ใช่ประเด็นที่ทำให้แตกต่างกัน
11. รูปเล่มของหนังสือมีส่วนส่งเสริมหรือบั่นทอนความสนใจในการอ่านของวัยรุ่นควยเหมือนกัน วัยรุ่นไม่ชอบหนังสือที่หนาและใหญ่เกินไป แต่ชอบตัวหนังสือโปร่งตา มีบทสนทนามากกว่าการพรรณนาหรือบรรยาย เรื่องสั้นเร็ว รูปภาพไม่จำเป็นมากนัก และลักษณะรูปเล่มไม่ควรมีใหม่ของคุณเป็นหนังสือสำหรับเด็กเกินไป เพราะจะทำให้ "ศักดิ์ศรี" ของความเป็น "เด็กโต" ของเขาลดลงไป¹

กล่าวโดยสรุปแล้ว เด็กจะสนใจในการอ่านมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ แม้เด็กวัยเดียวกันจะมีความต้องการทางธรรมชาติคล้ายคลึงกัน แต่อิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมก็มีส่วนทำให้ความสนใจในการอ่านแตกต่างกัน อิทธิพลดังกล่าว เช่น สิ่งแวดล้อมทางบ้าน ผู้ปกครองที่สนับสนุนการอ่าน จัดหาหนังสือให้เด็กอ่านที่บ้าน ย่อมทำให้เด็กสนใจอ่านมากกว่าเด็กที่ผู้ปกครองไม่เอาใจใส่ในเรื่องนี้ เด็กที่ต้องทำงานอื่นมากเกินไอก็มีเวลาอ่านหนังสือน้อย เป็นต้น ครูอาจารย์และผู้ใหญ่จึงควรศึกษาทำความเข้าใจกับความต้องการตามธรรมชาติและสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการอ่านของเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กวัยรุ่น ทั้งนี้เพื่อช่วยกระตุ้นความสนใจในการอ่านของเด็กให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

การใช้นิทานประกอบการสอน

นิทานเป็นเรื่องที่ทุกคนมักชอบอ่านชอบฟัง ไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่ เพราะเป็นเรื่องเบาสมอง ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน และนิทานที่คัมภีร์แฝงคติธรรมไว้ด้วยเสมอ เช่น

¹ รัชจวน ฉินทรกำแหง, เรื่องเดียวกัน, หน้า 88 - 89.

นิทานอีสป เป็นต้น

ลิตธา พิณิจภูวคด ได้กล่าวไว้ว่า

การเล่าเรื่องสมมุติ (Allegory) หรือนิทานเปรียบเทียบ เป็นการผูกอ้อม
ค้อมชนิดหนึ่ง ซึ่งเปรียบเหมือนเคลือบขยายมควยหน้าตาล ทำให้รู้ปัญหา
หน้าตาลพรอุมควยยาที่เป็นประโยชน์ หรือทำให้ความซมความซนลงนตนเอง
... การเล่าเรื่องสมมุตินิยมใช้ในการศึกษาจรรยาศาสตร์และวิชาการต่าง ๆ
มาแต่โบราณ เช่น นิทานอีสป นิทานปุจฉันตระ หิโตปเทศ เป็นต้น นิยมใช้
ทั้งในคำประพันธ์ร้อยกรองและร้อยแก้ว มีทั้งขนาดยาวและขนาดสั้น¹

เฉลิม มากนวล ได้กล่าวถึงนิทานกับการสอนจริยธรรมไว้ว่า

ทั้งนิทานชาดกและนิทานอีสป มีคุณค่าโดยตรงต่อการสอนจริยธรรม นิทานอีสป
เหมาะสำหรับเยาวชน เพราะเป็นนิทานสั้นและง่าย และสรุปเป็นสุภาษิตไว
แล้ว แต่นิทานชาดกเหมาะสำหรับบุคคลหลายระดับ ตั้งแต่เยาวชน ผู้ครอง
เรือนและพระภิกษุ คำสอนก็มีหลายระดับ ซึ่งผู้เรียนจะตองเลือกประพฤติ
ปฏิบัติเอาเองตามความสุขุมล็กซึ่งของคำสอนนั้น²

การใช้นิทานประกอบการสอนนั้นเป็นเรื่องที่กระทำมาแต่โบราณ และเป็นเรื่อง
ไม่ล้าสมัย โดยเฉพาะเยาวชนทั้งเด็กเล็กและเด็กโตยังสนใจนิทานอยู่ วัน สังข์สะ อาค
ได้ทำการวิจัยพบว่า นักเรียนอายุ 12 ปี ถึง 14 ปี และ 15 ปี ถึง 17 ปี ชอบอ่านหนังสือ
เบาสมอง นิยาย นิทาน และเรื่องตลกขบขัน มีจำนวนมากกว่าผู้ที่อ่านหนังสือประเภทความรู้
ประวัติศาสตร์และสารคดี³

¹ ลิตธา พิณิจภูวคด และคณะ, การเขียน (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, 2518), หน้า 168-173.

² เฉลิม มากนวล, "การวิเคราะห์และเปรียบเทียบนิทานชาดกกับนิทานอีสป,"
เอกสารการนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 167 (กรมการฝึกหัดครู, 2518), หน้า 182.

³ วัน สังข์สะ อาค, "การสำรวจการใช้เวลาว่างของนักเรียนในโรงเรียนมัธยม
วิสามัญศึกษาและอาชีวศึกษา ในจังหวัดพระนครและธนบุรี."

National Council of Teachers of English ได้กล่าวถึงความนิยม
อ่านหนังสือของเด็กอายุ 12-18 ปี ว่า สนใจเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสัตว์¹

การใช้นิทานประกอบการสอน นอกจากจะใช้วิธีเล่าโดยตรงหรือเขียนหนังสือให้
เด็กอ่านแล้ว อาจใช้สื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เป็นสื่อกลางก็ได้ ในประเทศอังกฤษ
สถานี British Broadcasting Cooperation (BBC) ได้จัดรายการนิทานโดยเชิญนักเล่า
นิทานเด่น ๆ มาเล่านิทานในรายการ ขอบเขตเนื้อหาของรายการก็กว้างขวางไม่จำกัดว่า
จะเป็นนิทานที่ได้รับความนิยมหรือไม่ได้พิมพ์ทั่วโลก โดยแบ่งนิทานในรายการเป็น 5 ประเภท
คือ

1. นิทานเรื่องยาวแสดงเป็นตอน ๆ ศึกษากัน 5 ตอนจบ โดยปกติคิดแปลง
จากนวนิยายสำหรับเด็กซึ่งพิมพ์เป็นเล่มแล้ว
2. หนังสือภาพ ปกติเป็นรายการเพื่อเด็กเล็ก เป็นการเล่านิทานจากหนังสือ
ภาพ รายการนี้จะนำหนังสือภาพมาแสดงด้วย เพื่อให้เด็กได้เห็นหนังสือ
3. นิทานตำนานรวมทั้งเทพนิยายและนิทานพื้นบ้าน และนิทานจากทั่วโลก
การเลือกเรื่องจากประเทศอื่น ๆ กระทำด้วยความพิถีพิถัน เพื่อสาธิตให้เด็กเห็นว่าประเทศ
อื่น ๆ ก็น่าสนใจเช่นกัน
4. นิทานชุด 5 ตอน แต่ละตอนจบในตัว เป็นนิทานเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่อง
หนึ่ง เช่น นิทานเรื่องจริง 5 เรื่อง เกี่ยวกับม้า เป็นต้น
5. เรื่องจริงเสนอในรูปแบบนิทาน เช่น นิทานเรื่องจริง 5 เรื่อง เกี่ยวกับ
ทะเล นิทาน 5 เรื่อง เกี่ยวกับผู้บุกเบิก เป็นต้น²

¹ National Council of Teachers of English, The English Language Arts in the Secondary School, pp.16-20.

² Anna Home, "Television and Its Effect on Children's Reading," School Librarian, XVII (March 1969): 18 - 20.

สำหรับในประเทศไทยก็เช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ ทั่วโลก นิทานอีสปเป็นนิทาน สัตว์ที่ได้รับความนิยมมากทุกยุคทุกสมัย เป็นหนังสือเรียนในระดับประถมศึกษาที่สูงและ เข้าใจ ง่าย นิทานอีสปเป็นนิทานสั้น ๆ ไม่ซับซ้อน มีข้อคิดสรุปไว้ท้ายเรื่อง เหมาะแก่เด็กระดับ ประถมศึกษา ส่วนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก็มีนิทานเกี่ยวกับสัตว์ แต่มีใช้ลักษณะเดียว กับนิทานอีสป

นิทานตะวันออกที่คล้ายคลึงกับนิทานอีสป คือ บัญจันตระ และนิทานชาดกของ อินเดีย เป็นเรื่องเกี่ยวกับสัตว์พูดได้ และมุ่งสอนจริยธรรม ซึ่งยากกว่า ลึกซึ้งกว่านิทาน อีสป สำหรับนิทานบัญญัติตระนั้น ได้รับการแปลเป็นภาษาต่างประเทศหลายภาษา และ หนีโปเทศ ในฉบับภาษาไทย เสฐียร โกเศศ (พระยาอนุমানราชชนน) ก็ได้แปลไว้เมื่อ พ.ศ. 2459 เนื้อเรื่องบางตอนในบัญญัติตระคล้ายกับในนิทานชาดก เช่น เรื่อง การแตก มิตร ในบัญญัติตระ ก็คล้ายเรื่อง สันนิเภทชาดก ในนิทานชาดก อาจมีการเลียนแบบกัน ก็ได้

เฉลิม มากนวล ได้วิเคราะห์และเปรียบเทียบนิทานชาดกและนิทานอีสป มีบาง ตอนที่เกี่ยวข้องกับบัญญัติตระหรือหนีโปเทศ ดังนี้

ดูหาทรงที่ชี้ให้เห็นโทษของการเชื่อคำสอเสียดก็คือความพินาศ ดังเช่นความ พินาศของโคกัปรราชสีห์ในเรื่องสันนิเภทชาดก พระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็น พระเจ้าพาราณสี ทรงถือเอาเหตุที่สุนัขจึงจกยุราชสีห์กับโคซึ่งเป็นเพื่อนกัน ในทะเลและกันจนตายทั้งสองฝ่าย¹ โครงสร้างของนิทานที่สร้างขึ้นจากการค้นหา สมาคม ประโยชน์ของการช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน จะนำมาซึ่ง ความสุขความสำเร็จ โครงเรื่องของนิทานท่านองนี้ แม้แต่ในนิทานบัญญัติตระ ก็มีเรื่องการผูกมิตรและการแตกมิตร เป็นหัวข้อสำคัญ²

¹เฉลิม มากนวล, "การวิเคราะห์และเปรียบเทียบนิทานชาดกกับนิทานอีสป," หน้า 59 - 60.

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 64.

สำหรับบทบาทของตัวละครนั้น ทั้งนิทานอีสปและปัญญาตนตระ ให้สุนัขจึงจอกมีมากที่สุด เป็นตัว โกงที่สร้างความพินาศแก่ผู้อื่น และยกให้ราชสีห์เป็นเจ้าแห่งสัตว์หึ่งปวง บทบาทของตัวละครอื่น ๆ ก็มีต่าง ๆ กันในนิทานทั้งสามเรื่องนี้

นิทานอีสป มีหมาจึงจอกเป็นตัวละครที่มีบทบาทมากที่สุด แต่นิทานชาคกให้บทบาทแก่ลิงมากที่สุด อย่างไรก็ตามทั้งนิทานชาคกและอีสป มอบให้ราชสีห์เป็นราชาแห่งสัตว์หึ่งหลายตรงกัน และมีบทบาทสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน ต่างกันแต่ราชสีห์ในนิทานอีสปค่อนข้างคราย แทรราชสีห์ในนิทานชาคกจะเป็นมิตรกับสัตว์หึ่งทั่วไป บทบาทของตัวละครในนิทานอีสป มีลักษณะคล้ายชีวิตสัตว์จริง ๆ มากกว่าในนิทานชาคก สัตว์ในนิทานชาคกเป็นสัตว์ที่มีอุดมคติอย่างสูง มีความกล้าหาญ เสียสละ กตัญญูอย่างแรงกล้า... หมาจึงจอกก็มีนิสัยฉลาดแกม โกงคล้ายคลึงกัน ลากี่โง่พอ ๆ กัน¹

เมื่อเปรียบเทียบกันแล้วจะเห็นว่า นิทานสัตว์เก่าแก่ของโลกทั้งนิทานอีสป นิทานชาคก และปัญญาตนตระ ต่างก็มีความคล้ายคลึงกันเป็นอันมาก จะแตกต่างกันบ้างก็แต่ลักษณะนิสัยตัวละครบางตัว และความลึกซึ้งของคติธรรมที่แฝงไว้เท่านั้น เค้าโครงเรื่องและจุดประสงค์ของเรื่องนั้นเป็นทำนองเดียวกัน แสดงว่าความคิดของคนทั่วโลกนั้นมีจุดที่คล้ายกัน การนำนิทานสัตว์มาสอนจริยธรรมและวิชาการต่าง ๆ แก่เด็กและบุคคลหึ่งไป เป็นเรื่องทีกระทำกันมาแล้ว ไม่ว่าจะ เป็นประเทศทางตะวันออกหรือตะวันตกของโลก

ประวัติและเรื่องย่อหิโตปเทศ

เรื่องหิโตปเทศ แปลจากนิทานสันสกฤตซึ่งชื่อว่า ปัญจะตนตระ แปลว่า คัมภีร์ห่าเล่ม ไม่ปรากฏนามผู้แต่ง ทราบแต่ว่ามีอยู่แล้วเมื่อประมาณพุทธศักราช 1200 เบนเฟ (Benfey) นักปราชญ์ยุโรปผู้ชำนาญทางวรรณคดีพากย์อังกฤษสันนิษฐานว่า ต้นรากของคัมภีร์

¹ เณลิม มากนวล, เรื่องเดียวกัน, หน้า 171.

นี้จึงอาศัยหลักหรือนัยในพุทธศาสนาเป็นที่ตั้ง ท่อมามีผู้แก้ไขตัดเสริมจนผิดไปจากฉบับเดิมมาก มีการแปลเป็นภาษาต่าง ๆ เช่น เยอรมัน แปลจากลาติน ลาตินแปลจากอาหรับ และอาหรับแปลจากสันสกฤต ทั้งยังมีฉบับภาษาฮิบรู กรีก และภาษาต่าง ๆ ในยุโรป ฉบับภาษาอังกฤษตั้งชื่อใหม่ว่า Pilpays Fable หรือ นิทานของปิลเป¹

เสฐียรโกเศศ (นามจริง พระยาอนุนานราชชน) ได้แปลจากฉบับภาษาอังกฤษของเวอร์แทน เมื่อพุทธศักราช 2459 มีอยู่ 4 เล่ม คือ การผูกมิตร การแตกมิตร วิเคราะห์สงคราม และสนธิความสงบ ผู้แปลได้กล่าวว่า มิได้แปลตามบังคับในไวยากรณ์ตรงตัว แต่ดัดแปลงให้เข้าใจง่ายขึ้น โดยมีให้ผิดจากฉบับเดิมมากนัก²

ในการแปลเรื่องฮีโตปเทศนี้ เสฐียรโกเศศ ได้ร่วมงานกับ "นาคะประทีป" (นามจริง พระสารประเสริฐ หรือ พระมหาศรี นาคะประทีป) เป็นครั้งแรก หลังจากนั้นก็ได้ผูกมิตรและร่วมงานกันต่อมาอย่างยืนยาว ต้นเหตุที่จะแปลหนังสือเล่มนี้ เนื่องจากขุนโสภิตอักษรการ เจ้าของโรงพิมพ์ไทย สะพานยศเส ได้มาหาเสฐียรโกเศศในฐานะที่ขอพลกกัน และขอให้แปลฮีโตปเทศเป็นภาษาไทย แต่เสฐียรโกเศศเกรงว่าจะทำได้ไม่สมบูรณ์ของการผู้ทรงความรู้ทางภาษาไทยและบาลีเพื่อตรวจสอบกับต้นฉบับเดิม ขุนโสภิตอักษรการจึงแนะนำพระมหาศรี เปรียญ 7 ประโยค ขณะนั้นบวชอยู่ที่วัดเทพศิรินทราวาส เมื่อพบกันครั้งแรกที่วัดนั้น ก็รู้สึกถูกชะตากันอย่างมาก "การผูกแห่งมิตร" ของนักปราชญ์ทั้งสองจึงเกิดขึ้นเช่นเดียวกับตอนที่ 1 การผูกมิตร ในหนังสือฮีโตปเทศนั่นเอง³

¹เสฐียรโกเศศ, ฮีโตปเทศ, คำนำ.

²เรื่องเดียวกัน, คำนำ.

³เสฐียรโกเศศ, ลายพระหัตถ์สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรทรงมีโศกตบกับพระสารประเสริฐ, หน้า 77 - 79.

ที่โคปเทศ เป็นนิทานสัตว์ที่แต่งขึ้นเพื่อสอนใจคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชน เนื้อเรื่องเริ่มต้นกล่าวถึงพระราชแห่งเมืองปาณฑุบุตร ทรงพระนามว่า สุทรรพนะ ทรงมีโอรสวัยรุ่น 4 องค์ แต่ไม่มีโอรสองค์ใดสนพระทัยในการศึกษาเล่าเรียน จึงโปรดให้หานักปราชญ์ราชบัณฑิตผู้ที่จะทำหน้าที่สั่งสอนอบรมโอรสทั้งสี่นั้น นักปราชญ์ชื่อวิษณุศรมัน รับอาสาสอนให้โดยใช้เวลา 6 เดือน แล้ว วิษณุศรมันก็เริ่มต้นสอนโดยวิธีเล่านิทาน โอรสทั้งสี่แม่จะไม่ชอบศึกษาเล่าเรียนแต่ความเป็นเด็กก็ชอบฟังนิทาน ได้ซาบซึ้งในคหกรรมที่แฝงอยู่ในนิทานเหล่านั้น โดยไม่รู้ตัว

นิทานตอนที่หนึ่งคือเรื่อง การผูกมิตร เป็นเรื่องการเริ่มต้นเป็นมิตรของสัตว์สี่ชนิด คือ กา หนู เต่า และกวาง สัตว์ทั้งสี่ได้พึ่งพาอาศัย ช่วยเหลือ ตักเตือนซึ่งกันและกัน โดยต่างก็ยกนิทานมาเล่าหลายเรื่อง เป็นตัวอย่างในการหาทางแก้ปัญหาต่าง ๆ ตัว โกงของเรื่องคือสุนัขจิ้งจอก ซึ่งมักกล่อกความเคียดแค้นแก่สัตว์อื่น ๆ เสมอ แต่สุดท้ายก็พ่ายแพ้แก่กรรมซึ่งตนก่อไว้

ตอนที่สองคือเรื่อง การแตกมิตร เป็นเรื่องของราชสีห์กับโคซึ่งเป็นมิตรรัก แต่สุนัขจิ้งจอกซึ่งเป็นลูกน้องของราชสีห์อิจฉา จึงหาทางทำลายมิตรภาพนั้น โดยออกอุบายให้ทั้งสองฝ่ายเข้าใจผิดจนกระทั่งต้องต่อสู้กัน ราชสีห์ฆ่าโคตาย แต่เรื่องนี้สุนัขจิ้งจอกตัว โกงมิได้ประสบเคราะห์กรรมแต่อย่างใด คงกล่าวถึงแต่ราชสีห์ซึ่งโศกเศร้าอาลัยโค เพราะความหุนหันของตนเอง

ตอนที่สาม และตอนที่สี่ คือ สงครามและความสงบ มีค่าน่ามากว่าในที่นี่ เนื่องมาจากเนื้อเรื่องยืดยาวเกินไป ไม่สู้สนุกสนานสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นนี้

การวิจัยในประเทศ

โดยที่การอ่านมีความสำคัญดังกล่าวมาแล้ว จึงมีผู้สนใจทำการวิจัยเกี่ยวกับการอ่านไว้เป็นจำนวนมาก ได้แก่ความสนใจในการอ่านของเด็กวัยต่าง ๆ ประเภทของหนังสือที่เด็กชอบอ่าน และการส่งเสริมการอ่านของเด็ก เป็นต้น สำหรับการวิจัยในประเทศมีดัง

ต่อไปนี้เป็น

ในปีพ.ศ. 2503 วาสนา วีรฉลิน ได้สำรวจการอ่านของเด็กวัยรุ่นชายและหญิง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 373 คน โดยใช้แบบสอบถามสำหรับนักเรียน และสัมภาษณ์บรรณารักษ์ของสมุดโรงเรียน 14 แห่ง ในจังหวัดพระนคร ผลการวิจัยพบว่า เด็กวัยรุ่นตอนต้นสนใจอ่านนวนิยายและวรรณคดีมากที่สุด รองลงมาได้แก่สารคดีและวิชาการ¹

พ.ศ. 2505 วัน สังข์สะอาด ได้สำรวจการใช้เวลาว่างของนักเรียนมัธยมวิสามัญศึกษาและอาชีวศึกษา จำนวน 500 คน เป็นชาย 250 คน และหญิง 250 คน โดยใช้แบบสอบถาม ปรากฏว่านักเรียนอายุ 12 ถึง 14 ปี และ 15 ถึง 17 ปี ชอบอ่านหนังสือเบาสมอง นิยาย นิทาน และเรื่องตลกขบขัน มากกว่าประเภทความรู้ ประวัติศาสตร์และสารคดี²

ต่อมาในปี พ.ศ. 2509 บรรจง นีวาสะบุตร ได้สำรวจความต้องการการอ่านหนังสือของนักเรียนโรงเรียนสตรีวัดปลับพลาชัย จำนวน 100 คน อายุ 13-16 ปี โดยใช้แบบสอบถาม ผลปรากฏว่า นักเรียนสนใจหนังสือประเภทต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละดังนี้ วรรณคดี ร้อยละ 23 วิทยาศาสตร์ ร้อยละ 20 สารคดี ร้อยละ 17 นิตยสารและการ์ตูน ร้อยละ 15 หนังสืออ้างอิง ร้อยละ 10 หนังสือแปล ร้อยละ 9 และหนังสือผู้ใหญ่ที่เค็กสนใจ ร้อยละ 6 ข้อที่น่าสนใจก็คือ นักเรียนส่วนใหญ่สนใจหนังสือวรรณคดีมากกว่าหนังสือประเภทอื่น³

¹วาสนา วีรฉลิน, "หนังสือประเภทที่เด็กวัยรุ่นสนใจอ่าน," (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์บัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2503).

²วัน สังข์สะอาด, "การสำรวจการใช้เวลาว่างของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมวิสามัญศึกษาและอาชีวศึกษา ในจังหวัดพระนครและธนบุรี."

³บรรจง นีวาสะบุตร, "ผลการสำรวจความต้องการของนักเรียนในโรงเรียนสตรีวัดปลับพลาชัย," รายงานการสัมมนาเรื่องหนังสืออ่านสำหรับเด็กอายุ 11 - 16 ปี (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2509), หน้า 105 - 109.

ในปีเดียวกันนี้เอง วรดี สุทรเวช ก็ได้สำรวจความสนใจและความต้องการอ่านของนักเรียนอายุ 11-16 ปี ในโรงเรียนชานเมือง 3 แห่ง คือ โรงเรียนพระโขนง โรงเรียนปทุมคงคา และ โรงเรียนคาราคาม โดยใช้แบบสอบถาม ปรากฏผลว่า เด็กอายุ 11-13 ปี ชอบอ่านหนังสือเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ นิทาน นิยาย มากที่สุด รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์และหนังสือเรียน พรรณคดี สารคดี นิตยสาร และเรื่องแปล ตามลำดับ เด็กอายุ 14-16 ปี ชอบอ่านหนังสือพิมพ์มากที่สุด รองลงมาคือ นิทาน นิยาย นิตยสาร พรรณคดี และวิทยาศาสตร์ ตามลำดับ¹

ในปีพ.ศ. 2514 ฉัฐมา อาษาจารย์ ได้ศึกษาค่านิยมที่สัมพันธ์กับการพัฒนาประเทศ จากวรรณกรรมที่วัยรุ่นสนใจ โดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 และปีที่ 5 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 326 คน เป็นชาย 15 คน หญิง 167 คน และนักเรียนจากชนบท 340 คน เป็นชาย 155 คน หญิง 185 คน ผลการวิจัยปรากฏว่าเด็กวัยรุ่นสนใจอ่านวรรณกรรมประเภทต่าง ๆ ต่อไปนี้ตามลำดับคือ สารคดีและบทความรู้ ร้อยละ 27.54 นวนิยาย ร้อยละ 24.05 เรื่องสั้น ร้อยละ 22.99 เรื่องแปล ร้อยละ 9.83 นิทาน ร้อยละ 4.39 ร้อยกรอง ร้อยละ 3.63 บทความและเสภา ร้อยละ 2.57 สำหรับวรรณกรรมประเภทต่าง ๆ ที่วัยรุ่นชอบอ่านมีดังนี้

นวนิยาย ได้แก่ คาซงคน เพชรพระอุมา กุ๊กกรรม สีแผ่นดิน ภูชนะสิบทิศ
เรื่องแปล ได้แก่ เวนิสวานิช ชุคบ้านเล็ก สามก๊ก โรเมโอ-จูเลียต

สี่กรรดี

นิทาน ได้แก่ นิทานอีสป เวตาล ชินเทอเรลลา เจ้าหญิงนิทรา
ร้อยกรอง ได้แก่ พระอภัยมณี นิราศภูเขาทอง รามเกียรติ์

¹วรดี สุทรเวช, "ความสนใจและความต้องการในการอ่านของเด็กอายุ 11-16 ปี," รายงานการสัมมนาเรื่องหนังสืออ่านสำหรับเด็กกลุ่มอายุ 11-16 ปี (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2509), หน้า 110-118.

บทละคร เสภา ใต้แก อีเหนา ขุนช้างขุนแผน เห็นแก่ลูก มัทนะพาธา
 สารคดี บทความรู้ เกี่ยวกับการท่องเที่ยว การเมือง วิทยาศาสตร์

อุตสาหกรรม ธุรกิจการค้า เกษตร

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนสนใจสารคดีและบทความรู้เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ
 นวนิยายและเรื่องสั้น¹

ในปีพ.ศ. 2516 อรุณศรี กำลัง ได้ศึกษาความสนใจและแนวการอ่านหนังสือของ
 นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ปีที่ 1 - 5 จำนวน 1,288 คน จากโรงเรียน 10 โรงเรียน ใน
 จังหวัดภาคใต้ โดยใช้แบบสอบถามซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน คือ แบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัว
 และแบบสอบถามความสนใจในการอ่าน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงอายุ 13 ปี สนใจหนังสือประเภทต่าง ๆ
 ไม่แตกต่างกัน เว้นแต่นวนิยายซึ่งนักเรียนชายสนใจมากกว่านักเรียนหญิง
2. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงอายุ 14 ปี สนใจหนังสือประเภทต่าง ๆ
 ไม่แตกต่างกัน แต่นักเรียนหญิงสนใจหนังสือในหมวดปรัชญาและภาษาศาสตร์มากกว่านักเรียน
 ชาย และนักเรียนชายสนใจหนังสือในหมวดวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ศิลปกรรมและบันเทิงมากกว่า
 นักเรียนหญิง
3. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงอายุ 15 ปี สนใจหนังสือประเภทต่าง ๆ ไม่
 แตกต่างกัน เว้นแต่ในหมวดสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ซึ่งนักเรียนชายสนใจมากกว่านักเรียน
 หญิง
4. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงอายุ 16 ปี สนใจหนังสือประเภทต่าง ๆ ไม่
 แตกต่างกัน เว้นแต่ในหมวดวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ประยุกต์ ศิลปกรรมและบันเทิง นักเรียน
 ชายสนใจมากกว่านักเรียนหญิง

¹ ฉัฐมา อาจารย์รัฐ, "การศึกษาค่านิยมที่สัมพันธ์กับการพัฒนาประเทศ จากวรรณกรรม
 ที่วัยรุ่นสนใจ," (ปริทัศน์นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2514).

5. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงอายุ 17 ปี สนใจหนังสือประเภทต่าง ๆ แยกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือในหมวดสังคมศาสตร์ ศิลปกรรมและการบันเทิง นักเรียนชายสนใจมากกว่านักเรียนหญิง

6. นักเรียนชายและนักเรียนหญิง อายุ 18 ปี สนใจหนังสือประเภทต่าง ๆ แยกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือในหมวดปรัชญาภาษาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ประยุกต์และวรรณคดี นักเรียนหญิงสนใจมากกว่านักเรียนชาย

7. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสนใจหนังสือประเภทต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน เว้นแต่ในหมวดสังคม วิทยาศาสตร์ ศิลปกรรม และการบันเทิง นักเรียนชายสนใจมากกว่านักเรียนหญิง

8. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สนใจหนังสือประเภทต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน แต่นักเรียนหญิงสนใจนวนิยายมากกว่านักเรียนชาย¹

ในปีศ.ศ. 2518 ยุกา โชติเกียรติ ได้สำรวจความนิยมอ่านวรรณกรรมร่วมสมัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในภาคการศึกษา 1 ตัวอย่างประชากร 588 คน เป็นนักเรียนชาย 324 คน และนักเรียนหญิง 264 คน โดยใช้แบบสำรวจทัศนคติมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนทั้งชายและหญิงนิยมอ่านวรรณกรรมต่าง ๆ ทุกประเภท
2. นักเรียนชายชอบอ่านวรรณกรรมประเภทบทความและสารคดีมากกว่านักเรียนหญิง และนักเรียนหญิงชอบอ่านวรรณกรรมประเภทนวนิยายมากกว่านักเรียนชาย
3. นักเรียนชายชอบอ่านเรื่องเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ การเมือง มากกว่านักเรียนหญิง และนักเรียนหญิงชอบอ่านเรื่องเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ สังคมศาสตร์ มากกว่า

¹อรุณศรี กาลัง, "การศึกษาความสนใจและแนวการอ่านหนังสือของนักเรียนอายุ 13-18 ปี ในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดกระบี่ นราธิวาส ภูเก็ต ยะลา และสงขลา," (ปริทัศน์นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2516).

นักเรียนชาย

4. นักเรียนหญิงชอบอ่านวรรณกรรมประเภทร้อยกรองและกวีนิพนธ์มากกว่า

นักเรียนชาย

5. ความนิยมอ่านวรรณกรรมประเภทต่าง ๆ เมื่อจำแนกตามเพศจะเห็นว่ามีความนิยมแตกต่างกัน

6. นักเรียนต้องการให้นำวรรณกรรมร่วมสมัยบรรจุในหลักสูตรการเรียนชั้นมัธยมปลาย¹

นอกจากการวิจัยดังกล่าวแล้ว รัชจวน อินทรกำแหง ได้กล่าวถึงความสนใจในการอ่านของเด็ก โดยจำแนกตามลำดับอายุดังนี้

อายุ 2-4 ปี สนใจในตนเองและเด็กในวัยเดียวกัน ชอบฟังคำพูดที่คล้องจองกัน การเห่กล่อม การร้องเพลง

อายุ 5-6 ปี เริ่มมีความคิดคำนึง จินตนาการมากขึ้น ชอบเทพนิยายนิทานต่าง ๆ สนใจอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับธรรมชาติของคน สัตว์ ต้นไม้ ชอบหนังสือที่มีรูปภาพ

อายุ 7-8 ปี ยังชอบนิทานนิยายอยู่ ทั้งนิทานพื้นบ้าน นิทานตำนาน สนใจเกี่ยวกับเรื่องจริงมากขึ้น สนใจอยากรู้เรื่องของเด็กอื่นในวัยเดียวกัน

อายุ 9-10 ปี ความสนใจในการอ่านมีมากขึ้น ทั้งเด็กหญิงและเด็กชายเริ่มมีความสนใจที่แตกต่างกัน เด็กหญิงชอบเรื่องกระจุ้มกระจิม นิทานนิยาย เด็กชายชอบเรื่อง การผจญภัย เครื่องยนต์กลไก และเด็กในวัยนี้ทั้ง 2 เพศ จะชอบเรื่องเกี่ยวกับชีวิตจริงมากขึ้น ชอบเรื่องชีวประวัติ วิทยาศาสตร์ งานอดิเรก เช่น การทำเครื่องเล่น การเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น²

ไพบุชา โชติเกียรติ, "ความนิยมอ่านวรรณกรรมร่วมสมัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย," (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518).

²รัชจวน อินทรกำแหง, วรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น, หน้า 43-45.

สำหรับวัยรุ่น ความสนใจในการอ่านของวัยรุ่นจำแนกตามลำดับอายุดังนี้

อายุ 11 ปี เด็กชายยังคงชอบเรื่องผจญภัย ลึกลับ และเพิ่มความสนใจในการค้นคว้าประติมากรรมและวิทยาศาสตร์มากขึ้น เด็กหญิงชอบเรื่องเกี่ยวกับชีวิตในบ้าน สัตว์เลี้ยง เรื่องเกี่ยวกับธรรมชาติ และเริ่มจะชอบเรื่องเกี่ยวกับความรักกระจุ้มกระจิม บางทีก็ชอบอ่านนิยายผจญภัยอย่างเด็กชายเหมือนกัน

อายุ 12 ปี เด็กชายชอบเรื่องที่มีการจบอย่างขมวดปมให้คิด ชอบอ่านหนังสือเกือบทุกชนิด เช่น เรื่องผจญภัย ประวัติศาสตร์ ชีวิตประวัติ และการกีฬา เป็นต้น ส่วนเด็กหญิงยังคงชอบเรื่องเกี่ยวกับชีวิตในบ้าน ในโรงเรียน ชอบเรื่องความรักกระจุ้มกระจิมมากขึ้น เรื่องผจญภัยยังคงชอบอยู่ และเริ่มอ่านนวนิยายสำหรับผู้ใหญ่ และบางทีก็ชอบเรื่องเกี่ยวกับอาชีพด้วย ในวัยนี้เด็กหญิงเริ่มอ่านเกือบทุกอย่างเหมือนกัน

อายุ 13 ปี เด็กชายยังคงชอบเรื่องเครื่องยนตร์กลไก แต่ให้ซับซ้อนขึ้น และชอบเรื่องเกี่ยวกับงานอดิเรก เด็กหญิงยังคงอ่านนวนิยายของผู้ใหญ่ต่อไป ไม่ชอบหนังสือที่เป็นวิชาการจนเกินไป เริ่มชอบหนังสือคำประพันธ์ บทละคร เรื่องเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงยังคงชอบอยู่

อายุ 14 ปี ระยะเวลาเข้าสู่วัยรุ่นเต็มที่แล้ว ความสนใจจะเริ่มพุ่งเล็งไปในแนวใดแนวหนึ่งโดยเฉพาะ ระยะเวลาจะอ่านหนังสือน้อยลงแต่จะชอบอ่านนิตยสารมากขึ้น เด็กชายชอบอ่านชีวิตประวัติ ประวัติศาสตร์ การเดินทาง เครื่องยนตร์กลไกต่าง ๆ ชอบหนังสือที่มีแผนผังแบบแปลน บางคนอาจเริ่มอ่านหนังสือรัก ๆ ใคร ๆ บ้าง แต่ต้องเป็นเรื่องรวดเร็วทันใจ เด็กหญิงชอบอ่านหนังสือสำหรับผู้ใหญ่มากขึ้น ชอบเรื่องรักใคร่ที่สะเทือนอารมณ์ และยังสนใจบทละคร คำประพันธ์ บางคนอาจสนใจหนังสือเกี่ยวกับอาชีพมากขึ้น

อายุ 15 ปี เริ่มอ่านหนังสือตามความต้องการของโรงเรียนและสังคมของตน เด็กชายมักชอบเรื่องเกี่ยวกับวิชาการ งานอดิเรกและการทดลอง เด็กหญิงยังคงชอบนวนิยาย

อายุ 16-17 ปี ความสนใจในการอ่านเริ่มเป็นผู้ใหญ่ขึ้น จะมีความสนใจความต้องการและรสนิยมเป็นของตนเอง เริ่มสนใจชีวิตอย่างผู้ใหญ่ สนใจเรื่องของโลก สังคม

และปัญหาส่วนตัวต่าง ๆ¹

การวิจัยในต่างประเทศ

ในต่างประเทศมีผู้สนใจเกี่ยวกับการอ่านหนังสือของเด็กวัยต่าง ๆ มาก มีการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเรียงตามลำดับปีคริสต์ศักราช ดังต่อไปนี้

ในปีค.ศ. 1959 ซิบิล เอ็ม โรคีน (Sybil M. Riden) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีผลต่อการอ่านของเด็ก พบว่า นอกจากระดับอายุและเพศแล้วสติปัญญายังเป็นองค์ประกอบสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ทำให้นักเรียนเลือกอ่านหนังสือแตกต่างกัน ความสามารถในการอ่านจะมีค่าความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญต่อระดับสติปัญญาของมนุษย์ และเขายังพบว่าวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมทางบ้านก็มีอิทธิพลต่อการอ่านของนักเรียนมาก โรงเรียนจะมีส่วนช่วยอย่างมากในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดีที่บ้าน²

ในปีค.ศ. 1962 โจ เอ็ม สแตนฟิลด์ (Jo M. Stanchfield) ได้ศึกษาความนิยมในการอ่านของเด็กนักเรียน 153 คน ในเกรด 4, 6, 8 โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มตามระดับเชาวน์ปัญญา คือ เก่ง ปานกลาง และ อ่อน ผลปรากฏว่า ความนิยมในการอ่านของเด็กทั้งสามกลุ่มไม่แตกต่างกัน นักเรียนชอบอ่านหนังสือเกี่ยวกับชีวิตกลางแจ้ง การสำรวจการเดินทางและเกมกีฬาต่าง ๆ เป็นอันดับแรก อันดับรองลงมาคือ นวนิยาย วิทยาศาสตร์ การผจญภัยในทะเล นวนิยายอิงประวัติศาสตร์ นิยายข่าวสั้น การผจญภัยในชีวิตประจำวัน

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ รัชจวน อินทรกำแหง, วรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น, หน้า 96 - 97.

² Sybil M. Riden, "The Effects of Environment on Reading Ability of Eight Year-Old Children," The Journal of Education Research, Vol. 52 (Feb. 1959): 205.

ของเด็ก และการเดินทางในอวกาศ¹

ในปีค.ศ.1966 ฮาโรลด์ บี แอลเลน (Harold B. Allen) ได้สำรวจความนิยมการอ่านหนังสือของเด็กในวัย 12-18 ปี ผลปรากฏว่า

ก. รัคัษอายุ 12-15 ปี ชอบอ่านหนังสือและมีความสนใจในเรื่องต่างๆต่อไปนี้

1. เรื่องตลก เรื่องจริง เรื่องกีฬา สนใจเกี่ยวกับเรื่องสโมสร การทำงานเป็นหมู่คณะ เรื่องเกี่ยวกับสัตว์ การผจญภัยลึกลับ การสะสมและการทดลอง เด็กผู้หญิงเริ่มสนใจเรื่องรัก ๆ ใคร ๆ
2. ความสนใจนั้นขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่กระทำอยู่ในค่านิยมสมัยใหม่ เด็กจะสนใจภาษาของแต่ละบุคคลและกลุ่มชน
3. บรรณานาที่จะแสดงความคิด จินตนาการ และต้องการเข้าใจถึงความสามารถของแต่ละบุคคลในด้านภาษา ซึ่งจะช่วยให้เขารู้จักภาษาดีขึ้น
4. ต้องการที่จะรู้เรื่องราวและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของมนุษย์ ปัญหาสังคม
5. ต้องการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรัฐบาล สนใจงานอดิเรกที่ก่อให้เกิดความรู้ทางเทคนิคและทักษะ รู้จักแก้ปัญหา เริ่มมีนิสัยในการอ่านหนังสือต่าง ๆ ตามความสนใจของตนเอง

ข. รัคัษอายุ 15-18 ปี

1. มีพัฒนาการทางภาษาในด้านต่าง ๆ ทั้งการพูด การอ่านและการเขียน ความสนใจในการอ่านแตกต่างกันในแต่ละบุคคล เด็กในวัยนี้มีความบกพร่องในการแสดงความคิดด้วยคำพูด ส่วนทักษะในการเขียนตามความคิดดีขึ้น

¹Jo M. Stanchfield, "Reading Interest of Eight Grade Boys," The Reading Teacher, 16 (January 1962): 41-44.

2. มีประสบการณ์ในด้านภาษามากขึ้น เด็กผู้ชายสนใจเรื่องบันเทิงคดี เรื่องที่เกี่ยวกับความเข้มแข็ง ความกล้าหาญของวีรบุรุษ ส่วนเด็กผู้หญิงสนใจเรื่องรัก ๆ ใคร่ ๆ

3. มีความสามารถในการคิด สนใจรายการวิทยุ โทรทัศน์ที่มีผู้นิยมกัน

4. มีความระมัดระวังในการใช้คำสะแลง คำสวดสาบาน สนใจการแสดงตามความพอใจของแต่ละคน

5. ท่องการจะรู้เรื่องราวในสิ่งที่มีความสนใจเป็นพิเศษ มีความสามารถในการควบคุมทักษะทางภาษาได้ สนใจที่จะแสดงความคิดเห็น วิจาร์ณ และมีความสามารถในการเลือกหนังสือ นิตยสาร คนตรี รายการวิทยุ การแสดง ซึ่งสนองความต้องการของตน

6. เริ่มเข้าใจสิ่งที่ใกล้ตัว รู้จักตั้งจุดมุ่งหมายในการเรียน และพยายามที่จะฝึกฝนทักษะทางภาษา เพราะเห็นคุณค่าที่ตนจะได้รับ ขึ้นชมในความงามของธรรมชาติ วรรณคดีและมนุษยชาติ¹

ต่อมาในปีค.ศ. 1967 โรเบิร์ต จี คาร์ลเซน (Robert G. Carlsen) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเนื้อเรื่องของหนังสือที่เด็กวัย 10-18 ปี ชอบอ่าน ผลปรากฏดังนี้

วัยรุ่นตอนต้น อายุ 11-14 ปี ชอบหนังสือประเภทต่อไปนี้คือ เรื่องสัตว์ เด็กชายชอบเรื่องเกี่ยวกับสัตว์ป่าและสัตว์โบราณ ส่วนเด็กหญิงชอบเรื่องสัตว์เลี้ยง เด็กชายชอบอ่านเรื่องผจญภัย เด็กทั่วไปชอบอ่านเรื่องลึกลับที่มีตัวละครอายุใกล้เคียงกับเด็ก นิทานเหนือความเป็นจริง เช่นเรื่องผี ผีดิบ เรื่องเกี่ยวกับกีฬาต่าง ๆ เรื่องความเป็นอยู่ของเด็กวัยรุ่นในประเทศต่าง ๆ เรื่องเกี่ยวกับชีวิตในบ้านและครอบครัว เรื่องตลกขบขันและเรื่องเกร็ดประวัติศาสตร์

¹Harold B. Allen, "National Council of Teachers of English,"
The English Language Arts in the Secondary School, pp.16-20.

วัยรุ่นตอนกลาง อายุ 15-16 ปี ชอบอ่านหนังสือประเภทสารคดีขงขวัญ และเรื่องของวัยรุ่น เด็กชายสนใจเรื่องสงครามมากกว่าเด็กหญิง ส่วนเด็กหญิงสนใจนวนิยายประวัติศาสตร์และเรื่องเพื่อนมากกว่าเด็กชาย

วัยรุ่นตอนปลาย อายุ 16-18 ปี เริ่มสนใจหนังสือที่ผู้ใหญ่อ่าน เรื่องที่สนใจได้แก่ เรื่องเกี่ยวกับการต่อสู้เพื่อค่านิยมหรืออุดมคติ หนังสือที่ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับค่านิยมของสังคม เรื่องประสบการณ์ที่แปลกประหลาดเหนือธรรมชาติ และเรื่องเกี่ยวกับการเริ่มเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่¹

ในปีค.ศ.1976 อาร์ เทเรซา พุก และ อัลเลน คัมบลิว โทเบน (R. Theresa Pugh and Allen W. Tobin) ได้ทำการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามส่งไปยังนักเรียนจำนวน 55,728 คน จากโรงเรียน 9 แห่ง เพื่อให้ทราบปัญหาในการอ่าน ผลการสำรวจพบว่ามึนักเรียนที่ประสบปัญหาในการอ่านสูงถึงร้อยละ 17.4 เป็นข้อคิดให้โรงเรียนต่าง ๆ พยายามปรับปรุงการสอนอ่านให้ดีขึ้น²

ต่อมาในปีค.ศ.1979 มาร์ชา ซิงเกอร์ (Marsha Singer) ได้ทำการวิจัยเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นในตนเองกับประสิทธิภาพในการอ่าน โดยใช้วิธีการทดลองและแบบทดสอบ ประชากรคือเด็ก 40 คน เป็นชาย 20 คน หญิง 20 คน ในเกรด 2-5 ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการอ่านอาทิตย์ละ 50 นาที ให้เด็กได้ฝึกการอ่านอย่างอิสระ ไม่มีการบังคับ ไม่มีการแบ่งเกรด หลังจากการทดลองเป็นเวลา 3 เดือน พบว่า การที่เด็กได้ฝึกการอ่านอย่างอิสระ มีมโนทัศน์ (Concept) ที่ถูกต้องเกี่ยวกับตนเอง ทำให้มีความ

¹Robert G. Carlsen, Books and the Teenage Readers (New York: Harper and Row, 1967), p.22.

²R. Theresa Pugh and Allen W. Tobin, "Survey of Specialized Reading Programs in Delaware," Journal of Reading 20 (November 1976): 132 - 137.

สนใจในการอ่านมากขึ้น ผู้วิจัยได้เสนอว่า ถ้ามีการฝึกแบบนี้เป็นระยะยาว ก็จะช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านของเด็กได้เป็นอย่างมาก¹

ในปีเดียวกันนี้ ซิมมอนส์ เอ็ดเวิร์ด เบนเนดิกต์ (Simmons Edward Benedict, Jr.) ได้ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาการอ่านและความถนัดในการเรียนโดยใช้แบบทดสอบ ทดสอบกับนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาชื่อ Dunn School ในรัฐแคลิฟอร์เนีย ซึ่งผู้วิจัยเป็นครูใหญ่ ผลการวิจัยปรากฏว่า การอ่านเป็นทักษะสำคัญที่สุดต่อการเรียนและต่อชีวิต ในระดับประถมศึกษาได้เน้นการอ่านมากก็จริง แต่ในระดับมัธยมศึกษาได้ละเลยกันไปมาก ผู้วิจัยได้เสนอวิธีฝึกการอ่าน 4 ประการ คือ การอ่านทั่วไป การอ่านเฉพาะเรื่อง วิธีเรียนให้ได้อผลด้วยการอ่าน และการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน ผู้วิจัยได้เสนอให้บรรจุวิชาการอ่านเป็นวิชาสำคัญในหลักสูตรมัธยมศึกษาด้วย²

ในปี 1980 มอร์ติเมอร์ เอ็ลส จอห์นสัน (Mortimer S. Johnson) ได้ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ในการอ่าน-กับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของเด็กเกรด 3 จำนวน 90 คน ในชนบทเมืองคอนเนคติกัต โดยใช้เครื่องบันทึกเสียง แล้วหาค่า T-Units ผลการวิจัยปรากฏว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างการอ่านกับฐานะทาง

¹Marsha Singer, "A Study Investigating the Relationship between Children's Self-Concept and Reading Achievement, Dissertation Abstracts, Vol.40 No.6 (December 1979): 3180-A.

² Simmons Edward Benedict, Jr., "The Introduction and Analysis of the Impact of a Development Reading and Study Skills Program at a Small Secondary School," Dissertation Abstracts, Vol40 No.6 (December 1979): 3037 - A.

เศรษฐกิจและสังคมของเด็ก¹

การวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศดังกล่าวมาแล้ว แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการอ่าน และประเภทของหนังสือที่เด็กวัยรุ่นสนใจ การศึกษาวิจัยดังกล่าวก็เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหนังสืออ่านประกอบเรื่องฮีโตปเทศค่ากลอน สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹Mortimer S. Johnson, "The Relation of the Reading Achievement of Children to Their Syntactic Maturity and Socio-Economic Status," Dissertation Abstracts, Vol.40 No.12 (June 1980): 6217-A.